

Одеська національна академія харчових технологій

Кафедра економіки промисловості

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. проректора з науково-педагогічної
та навчальної роботи

В.Г. Мураховський

ПІДПИСАНО

“ _____ ” _____ 20__ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА**

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Ступінь вищої освіти магістр

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

Факультет економіки, бізнесу і контролю

Кафедра економіки промисловості

2019 рік

Робоча програма з дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства» складена на основі навчальної програми дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства» зі спеціальності 051 «Економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», ступінь вищої освіти магістр, яка затверджена Методичною радою ОНАХТ протокол від ____ ____ 2018 року, № __.

Лист погодження:

Голова Методичної ради спеціальності 051 «Економіка»

ПІДПИСАНО Н.М. Купріна

«__» _____ 201__ р.

Декан факультету Економіки, бізнесу і контролю

ПІДПИСАНО Н.М. Купріна

«__» _____ 201__ р.

Завідувач кафедри економіки промисловості

ПІДПИСАНО О.І. Павлов

«__» _____ 201__ р.

Методист НМЦ ЗЯВО ПІДПИСАНО Т.С. Малишко

«__» _____ 201__ р.

Розробники:

Професор кафедри економіки промисловості, д.е.н., проф.

ПІДПИСАНО О.І. Павлов

Доцент кафедри економіки промисловості, к.е.н., доц.

ПІДПИСАНО С.В. Крупіна

**1. Опис навчальної дисципліни
«Інтелектуальний потенціал підприємства»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 / 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне завдання - реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 120/ 90		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,35 самостійної роботи студента – 4,71	Ступінь вищої освіти: магістр Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		40 год.	50 год.
		-	-
	Вид контролю:		
	іспит	іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5

для заочної форми навчання – 0,13

1. Пояснювальна записка

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства» є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним потенціалом підприємства, економічного обґрунтування напрямків його розвитку та забезпечення успішного функціонування та реалізації в умовах ринку.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства» є вивчення основних теоретичних та методичних питань наявності і реалізації інтелектуального потенціалу підприємства як специфічного виду економічної діяльності – інтелектуального бізнесу; розкриття сутності та специфіки інтелектуальних продуктів; вивчення процесу управління інтелектуальним бізнесом; визначення ризиків реалізації інтелектуального потенціалу підприємства; вивчення методів та методик оцінки об'єктів інтелектуальної власності та інтелектуального капіталу підприємства; аналіз етапів комерціалізації інтелектуальних продуктів.

В результаті вивчення даного курсу студенти повинні:

знати: основні теоретичні та методичні питання інтелектуального потенціалу підприємства; сутність і специфіку інтелектуальних продуктів та процесу їх створення; нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу; поняття інтелектуальний капітал та об'єкти інтелектуальної власності; особливості управління інтелектуальним бізнесом; питання безпеки та ризики реалізації інтелектуального потенціалу підприємства; методи оцінки інтелектуального капіталу підприємства; методи оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності; етапи комерціалізації інтелектуальних продуктів; організаційно-економічний механізм стимулювання інноваційного розвитку.

На основі отриманих знань студенти повинні **вміти:** створювати та виявляти інтелектуальні продукти; застосовувати законодавчу базу для створення та реалізації інтелектуального потенціалу підприємства; розробляти моделі мотивації для творчих колективів; визначати ризики реалізації інтелектуального потенціалу підприємства; проводити оцінку інтелектуального капіталу підприємства; розраховувати вартість об'єктів інтелектуальної власності; застосовувати організаційно-економічний механізм стимулювання інноваційного розвитку.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та освітньо-професійній програмі «Економіка підприємства» підготовки бакалаврів.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК5. Здатність працювати в команді.
- ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК3.Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади інтелектуального потенціалу підприємства

Тема 1. Теоретичні питання інтелектуального потенціалу підприємства

1.1. Поняття та сутність інтелектуального потенціалу підприємства.

1.2. Класифікація об'єктів інтелектуального потенціалу підприємства.

Тема 2. Інтелектуальні продукти

2.1. Поняття та сутність інтелектуальних продуктів.

2.2. Класифікація інтелектуальних продуктів.

Тема 3. Інтелектуальна власність.

3.1. Поняття, структура та сутність об'єктів інтелектуальної власності.

3.2. Законодавство у сфері інтелектуальної власності.

Тема 4. Інтелектуальний капітал підприємства

4.1. Поняття «інтелектуальний капітал» підприємства.

4.2. Структура інтелектуального капіталу.

4.3. Состав та структура об'єктів інтелектуальної власності

Модуль 2. Організаційні та практичні аспекти реалізації інтелектуального потенціалу підприємства

Тема 5. Теоретичні питання інтелектуального бізнесу

5.1. Поняття і сутність інтелектуального бізнесу.

5.2. Інститут інтелектуального бізнесу.

Тема 6. Управління інтелектуальним потенціалом підприємства.

6.1. Інтелектуальний потенціал підприємства у підприємницькій діяльності.

6.2. Принципи управління інтелектуальним потенціалом підприємства

6.3. Бізнес-план як умова інноваційної діяльності.

Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності

Тема 8. Ціноутворення інтелектуального потенціалу підприємства та інтелектуальної власності

8.1. Оцінка інтелектуального потенціалу підприємства

8.2. Методи ціноутворення на об'єкти інтелектуальної власності

Тема 9: Ринок об'єктів інтелектуальної власності

4. Структура навчальної дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади інтелектуального потенціалу												
Тема 1. Теоретичні питання інтелектуального потенціалу підприємства	15	2	3	-	4	10	11,5	0,5	1	-	5	10
Тема 2. Інтелектуальні продукти	15	2	3	-	4	10	10,5	0,5	-	-	5	10
Тема 3.	15	3	2	-	4	10	11	1	-	-	5	10

Інтелектуальна власність												
Тема 4. Інтелектуальний капітал підприємства	15	3	2	-	4	10	13	1	2	-	5	10
Разом за модулем 1	60	10	10	-	20	40	46	3	3	-	25	40
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 2. Організаційні та практичні аспекти ведення інтелектуального бізнесу												
Тема 5. Теоретичні питання інтелектуального бізнесу	12	2	2	-	4	8	9	0,5	0,5	-	5	8
Тема 6. Управління інтелектуальним потенціалом підприємства	12	2	2	-	4	8	7,5	0,5	-	-	5	7
Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	12	2	2	-	4	8	7,5	0,5	-	-	5	7
Тема 8. Ціноутворення інтелектуального потенціалу підприємства та інтелектуальної власності	12	2	2	-	4	8	11	1	2	-	5	8
Тема 9: Ринок об'єктів інтелектуальної власності	12	2	2	-	4	8	9	0,5	0,5	-	5	8
Разом за модулем 2	60	10	10	-	20	40	44	3	3	-	25	38
Усього годин	120	20	20	-	40	80	90	6	6	-	50	78

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 1. Теоретичні питання інтелектуального потенціалу підприємства	2	0,5
2	Тема 2. Інтелектуальні продукти	2	0,5
3	Тема 3. Інтелектуальна власність	2	0,5
4	Тема 4. Інтелектуальний капітал підприємства	3	1
5	Тема 5. Теоретичні питання інтелектуального бізнесу	2	0,5
6	Тема 6. Управління інтелектуальним потенціалом підприємства	2	0,5
7	Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	2	1
8	Тема 8. Ціноутворення інтелектуального потенціалу підприємства та інтелектуальної власності	3	0,5
9	Тема 9: Ринок об'єктів інтелектуальної власності	2	1

Разом:	20	6
--------	----	---

6. Самостійна робота

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	20	20
2	Підготовка до практичних занять	20	8
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	-	-
4	Виконання індивідуального завдання	40	50
Разом з дисципліни		80	78

7. Індивідуальні завдання

Написання рефератів за темами – 40 / 50 годин:

1. Точки зору різних авторів стосовно поняття інтелектуальний потенціал підприємства.
2. Поняття інтелектуальний потенціал підприємства та його сутність.
3. Поняття інтелектуальні послуги та їх сутність.
4. Поняття інтелектуальні продукти та їх види.
5. Класифікація об'єктів інтелектуального бізнесу.
6. Поняття та сутність інтелектуального бізнесу.
7. Основні підходи до поняття інтелектуальний капітал, його сутність та складові.
8. Поняття інтелектуальна власність та її сутність.
9. Поняття об'єкти інтелектуальної власності, їх види та сутність.
10. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальною власністю.
11. Поняття промислова власність та класифікація об'єктів промислової власності.
12. Характеристика та джерела походження об'єктів промислової власності.
13. Промислова власність в інноваційній діяльності.
14. Сутність та класифікація нематеріальних активів.
15. Нормативні акти в управлінні інтелектуальним бізнесом.
16. Концептуальні підходи до управління промисловою власністю.
17. Промислова власність в інтелектуальному бізнесі.
18. Інтелектуалізація трудової діяльності.
19. Патентування винаходів в Україні та в іноземних державах.
20. Конкурентні переваги використання об'єктів інтелектуальної власності.
21. Поняття та види інтелектуальної ренти.
22. Методи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства.
23. Методи оцінки інтелектуального капіталу підприємства.
24. Поняття нематеріальні активи та їх оцінка.
25. Методи визначення ціни і ринкове ціноутворення на інтелектуальний продукт.
26. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності, поняття, види та сутність.
27. Інтелектуальний потенціал підприємства у підприємницькій діяльності.
28. Поняття та види управління реалізацією інтелектуального потенціалу підприємства.
29. Конкурентоспроможність новацій і технологій.
30. Обмін ліцензіями та ліцензійна торгівля.
31. Економічна ефективність ліцензійної діяльності та фактори ризику.
32. Поняття безпеки в сфері реалізації інтелектуального потенціалу підприємства.
33. Поняття та види ризику в реалізації інтелектуального потенціалу підприємства.

34. Методи ціноутворення на об'єкти інтелектуальної власності.
35. Система показників ефективності інноваційної діяльності.
36. Оцінка ефективності інноваційних проектів.
37. Джерела і форми фінансування інтелектуального потенціалу.
38. Формування стратегії фінансування і розвитку інтелектуального підприємства.
39. Система показників оцінки ефективності фінансування інтелектуального підприємства.
40. Бізнес-план як умова інноваційної діяльності.
41. Раціоналізаторська пропозиція та конкурентоспроможність новацій і технологій.
42. Опціонні договори в ліцензійній торгівлі та обмін ліцензіями як об'єктивна закономірність розвитку економіки.
43. Поняття ліцензії та їх економічна ефективність.
44. Ліцензійні договори та їх класифікація.
45. Необхідність вартісної оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.
46. Методи оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
47. Комбінована методика оцінки нематеріальних активів і прав на об'єкти інтелектуальної власності.
48. Організаційно-економічний механізм стимулювання інноваційного розвитку.

8. Методи навчання

У процесі проведення лекційних занять будуть використані навчальні дискусії, ілюстрації, графічний та роздавальний матеріал за темами, проблемний виклад навчального матеріалу.

При проведенні практичних занять для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів будуть використані методи: мозкового штурму, конкретних ситуацій, різні види дискусій. На практичних заняттях використовуються завдання для розв'язання задач, перелік запитань з тем для усного опитування, тести для підсумкового контролю знань студентів денної форми навчання з окремих тем дисципліни.

9. Методи контролю

На заняттях з дисципліни «Інтелектуальний потенціал підприємства» проводиться вхідний, поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання та складається іспит. Студенти заочної форми навчання мають захистити виконане індивідуальне завдання та скласти іспит.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни здійснюється шляхом усного та письмового опитування студентів та розв'язання ними практичних завдань на практичних заняттях, а також підсумкового тестування з окремих тем дисципліни.

Засобами для проведення поточного контролю знань студентів з дисципліни є:

- завдання для проведення практичних занять;
- контрольні роботи та тести за окремими темами дисципліни;
- завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється шляхом складання іспиту з дисципліни на підставі накопичених кожним студентом балів рейтингу на протязі семестру під час поточного контролю та оцінки, отриманої безпосередньо на іспиті.

Вхідний контроль знань студентів з дисциплін, які забезпечують дану дисципліну, здійснюється за допомогою письмового опитування.

Поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється на підставі «Положення про рейтингову систему оцінки знань студентів з дисципліни».

Поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється на підставі «Положення про рейтингову систему оцінки знань студентів з дисципліни».

Питання для проведення вхідного контролю знань студентів

1. Поняття потенціал.
2. Поняття підприємництво.

3. Поняття та складові нематеріальних активів.
4. Поняття та структура об'єктів інтелектуальної власності.
5. Поняття ресурси та капітал підприємства.
6. Поняття дохід, витрати, прибуток, рентабельність.
7. Поняття ціна та методи ціноутворення на товар.
8. Показники ефективності діяльності підприємства.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни здійснюється шляхом усного та письмового опитування студентів та розв'язання ними практичних завдань на практичних заняттях, опитування студентів, а також підсумкового тестування з окремих тем дисципліни.

Засобами для проведення поточного контролю знань студентів з дисципліни є:

- завдання для проведення практичних занять;
- контрольні тести з усіх тем дисципліни;
- завдання для виконання самостійної роботи студентів з дисципліни.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється шляхом складання іспиту з дисципліни на підставі накопичених кожним студентом балів рейтингу на протязі семестру під час поточного контролю та оцінки, отриманої безпосередньо на заліку.

Питання для проведення залишкового контролю знань студентів

1. Поняття інтелектуальний потенціал підприємства.
2. Поняття та види інтелектуальних продуктів.
3. Поняття та структура об'єктів інтелектуальної власності.
4. Поняття інтелектуальний капітал.
5. Управління інтелектуальним потенціалом підприємства.
6. Бізнес-план в інноваційній діяльності.
7. Конкурентоспроможність інновацій.
8. Економічна безпека реалізації інтелектуального потенціала підприємства.
9. Методи оцінки інтелектуального капіталу підприємства.
10. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
11. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності.
12. Організаційно-економічний механізм стимулювання інноваційного розвитку.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
		min		max	min		max	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
_2_ семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1								
Змістовий модуль 1. "Теоретичні засади інтелектуального потенціалу підприємства"								
Робота на лекціях	1	1,4/2	5	5	7	2	2	4
Робота на практичних заняттях	1	1,4/2	5	5	7	2	2	4
Підготовка до практичних занять	1	1,4/2	5	5	7	2	2	4
Виконання індивідуальних завдань	20/29	24/33	1	20	24	1	29	33
Проміжна сума				30	45		35	45

Модульний контроль у поточному семестрі	20	40/45	–	20	40	–	20	45
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	15/-	–	10	15	–	5	10
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100
_2_ семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 2								
Змістовий модуль 1. “Організаційні та практичні аспекти реалізації інтелектуального потенціалу підприємства”								
Робота на лекціях	1	1,4/2	5	5	7	1	1	2
Робота на практичних заняттях	1	1,4/2	5	5	7	1	1	2
Підготовка до практичних занять	1	1,4/2	5	5	7	1	1	2
Виконання індивідуальних завдань	20/32	24/39	1	20	24	1	32	39
Проміжна сума				30	45		35	45
Модульний контроль у поточному семестрі	–	–	–	20	40	–	20	45
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	15/-	–	10	15	–	5	10
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-	–	0	10	–	–	–
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100

Контроль успішності та якості навчання здійснюється з використанням методів, засобів та систем оцінювання, що визначаються вищим навчальним закладом. Наприклад, оцінка балами якості навчання студентів денної форми повинна враховувати наступне.

Робота на лекціях. Мінімальний бал вимагає присутності на кожній лекції. Збільшення бала до максимального передбачає оцінювання якості ведення студентом конспекту.

Опрацювання тем, не винесених на лекції, оцінюється за якістю складеного студентом конспекту.

Контрольні роботи. Мінімальний бал свідчить про наявність виконаної у повному обсязі роботи. Підвищення бала визначається самостійністю її виконання (звернення за консультацією під час її виконання, якість відповідей на питання за змістом роботи при її захисті).

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни повинна враховувати, крім названих у таблиці 10, рейтингові оцінки (бали), одержані за окремі види навчальної роботи студента: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу; виконання лабораторних досліджень; практичну діяльність під час практик; оцінку за участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукових публікаціях тощо.

У таблиці наведено відповідність оцінних балів за різними шкалами.

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою ОНАХТ з підсумком	
		іспит	залік
A	відмінно	88 – 100	88 – 100
B	добре	81 – 87	81 – 87
C		74 – 80	74 – 80
D	задовільно	68 – 73	68 – 73
E		60 – 67	60 – 67
FX	незадовільно	40 – 59	40 – 59
F		0 – 39	0 – 39

11. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу включає: державні стандарти освіти; навчальні плани; навчальні програми з усіх навчальних дисциплін та видів практик; підручники і навчальні посібники; методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ); контрольні завдання до всіх видів занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю знань; методичні матеріали з питань самостійного опрацювання фахової літератури, виконання ІНДЗ, курсових і дипломних робіт. Опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, перелік демонстраційних навчально-методичних матеріалів, технічних засобів навчання, в тому числі лабораторного обладнання й устаткування, аудіовізуальних засобів навчання, програмного забезпечення, навчальних моделей, необхідних для вивчення курсу.

12. Рекомендована література

Основна

1. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
2. Дейниченко Г.В., Горелков Д.В., Дуб В.В., Золотухіна І.В., Мазняк .О., Терешкін О.Г. Інтелектуальна власність: підручник / Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Київ: Інкос, 2014. – 374 с.
3. Дудар Т.Г., Мельниченко В.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Терноп. нац. екон. ун-т. – К.: ЦУЛ, 2009. – 256 с.
4. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. – К.: Либідь, 2003. – 200 с.
5. Драпак Г., Скиба М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. – К.: Кондор, 2007. – 156 с.
6. Томашевський О.М., Цегелик Г.Г., Вітер М.Б., Дубук В.І. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2012. – 296 с.
7. Иванова Л.А., Котлик С.В., Малых С.В. Методические рекомендации по оцениванию рыночной стоимости интеллектуальной промышленной собственности / Одес. нац. акад. пищевых технологий. – О.: Астропринт, 2010. – 52 с.
8. Малых С. В. Интеллектуальная промышленная собственность как товар и основа инноваций [Текст] : монография / ГП Науч.-техн. центр "Станкосерт". – О.: Полиграф, 2009. – 256 с.
9. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. посіб. – Суми: Унів. книга, 2003. – 278 с.
10. Шваб Л. І. Основи підприємництва: [навч. посібник] / Л. І. Шваб. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.

Допоміжна

1. Аврамова О.Є., Васильєва Н.Г., Перевалова Л.В. Правові засади інтелектуальної власності в Україні: навчальний посібник / О.Є. Аврамова, Н.Г. Васильєва, Л.В. Перевалова.- Х: НТУ «ХП», 2012.- 76 с.
2. Антоненко В. А., Нечаева Н. В., Хомкин К. А., Шведова В. В. Инновационный бизнес. Формирование моделей коммерциализации перспективных разработок. – М., Издательство «Дело» АНХ, 2009.
3. Бовин, А. А. Управление инновациями в организациях: учеб. пособие / А. А. Бовин, Л. Е. Чередникова, В. А. Якимович. – М.: Омега-Л, 2009. – 415 с.
4. Дегтярева, О. И. Управление рисками в международном бизнесе: учеб. пособие / О. И. Дегтярева. – М.: Флинта. 2008, – 164 с.
5. Іванюта С. М. Підприємництво і бізнес-культура: [навч. посібник] / С. М. Іванюта, В. Ф.

Іванюта. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 288 с.

6. Інтелектуальна власність. Рекомендації для бізнесу.- К.: Асоціація «Бізнес проти контрафакції і піратства», 2011. - 17с.

7. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: підручник / М. В. Вачевський, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон та ін. – К.: ВД "Професіонал", 2005. – 448 с.

8. Интеллектуальный бизнес: конспект лекций для студентов, обучающихся по специальности 8.03050401, 7.03050401 – Экономика предприятия / Нар. укр. акад., [каф. економіки підприємства; авт.-сост. Г. Б. Тимохова.]. – Харьков: Изд-во НУА, 2015. – 80 с.

9. Кірін Р.С. Інтелектуальна власність: підручник /Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова.- Д.: Національний гірничий університет, 2012.- 320с.

10. Козырев А. Н. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности / А. Н. Козырев, В. Л. Макаров. — М.: Интерреклама, – 2003. 352 с.

11. Олехнович Г. И. Интеллектуальная собственность и проблемы ее коммерциализации / Олехнович Г. И. – Мн.: Амалфея, 2003. – 128 с.

12. Полохало В. І. Біла книга. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України / В. І. Полохало. – К.: Парламентське видавництво, 2008. – 448 с.

13. Про затвердження Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності»: постанова Кабінету міністрів України від 3 жовтня 2007 року №1185 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-п>.

14. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 627 від 27.06.2013. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>

15. Чеботарев Н. Ф. Оценка стоимости предприятия (бизнеса): учебник / Н. Ф. Чеботарев. — М. : Изд.-торг. корпорация «Дашков и Ко», 2009. — 256 с.

16. Цыбулев П. Н. Оценка интеллектуальной собственности : учебное пособие / П. Н. Цыбулев. – К. : Ин-т интеллектуальной собственности и права, 2005. – 192 с.

17. Чухно А. А. Інституціонально-інформаційна економіка: [підручник] / А. А. Чухно, П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К.: Знання, 2010. – 687 с.

18. Швиданенко Г. О. Бізнес-діагностика підприємства: [навч. посіб.] / Г. О. Швиданенко, А. І. Дмитренко, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2008. – 344 с.

19. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / О.О. Ястремська.- Х.: Вид. ХНЕУ, 2013.- 124с.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний кабінет кафедри управління бізнесом ОНАХТ, ауд. А-411.

2. Бібліотека ОНАХТ, <http://www.library.onaft.edu.ua/>

3. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького, вул. Пастера, 13, т. 723-21-93.

4. Одеська обласна універсальна бібліотека ім. М. Грушевського, вул. Троїцька 49/51, т. 725-82-82.

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського, www.nbuv.gov.ua.

6. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»), <http://www.ukrndnc.org.ua>

7. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПНУ. Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ndiiv.org.ua.

8. Офіційний сервер Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua> – нормативні документи, які регламентують сучасний бізнес в Україні.

9. Офіційна сторінка Національного банку України: www.bank.gov.ua – офіційні курси валют, політика держави у фінансовому секторі економіки

10. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: офіц. текст: станом на 24 грудня 2015 р. № 909-VIII. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

11. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: офіц. текст: станом на 16 липня 2015 р. № 629-VIII. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

12. Цивільний кодекс України / [Електронний ресурс]: офіц. текст: станом на 23 грудня 2015 р. № 629-VIII. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

13. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]: офіц. текст:

станом на 16 жовтня 2012 р. № 5460-VI (5460-17). - Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.